

Ігрова діяльність – значення для життя та розвитку дитини дошкільного віку.

(Консультація для вихователів)

Завдяки іграм можна виховати у дитини всі ті властивості, які ми шукаємо у людей і які нам хотілося б прищепити дітям за допомогою оповідань, бесід та навчання. Граючись, дитина зосереджує увагу, а це вже є початком виховання сильної волі. Залежно від ходу гри дитина мусить оцінювати загальну обстановку і швидко та самостійно вирішувати, що й коли їй треба робити.

Гра - це «чарівна скринька», за допомогою якої можна навчити дитину читати, писати і, головне, - мислити, спостерігати, доводити розуміти, творити. Діти всіх народів світу мають суспільну характерну рису - ***вроджений потяг до гри.***

А уявити дитинство без неї взагалі неможливо. Наукові дослідження в галузі педагогіки виявили, що найсильніше бажання у дитини - ***це бажання рухатися.*** Дитина рухається під час гри. В гру вона вкладає всю свою енергію, бо це зміст її життя.

Гра - одна з найважливіших сфер у життєдіяльності дитини.

Гра - це не просто розвага, а особливий метод введення дітей у творчу діяльність, метод стимулювання їх до діяльності. Ігри привчають дітей долати труднощі психічні і фізичні навантаження, виховують чесність, колективізм, дисциплінованість.

Гра, розвиваючи психічні, фізичні сили дитини, сприяючи освоєнню навколишнього світу і людських відносин, пробуджує, залучає її творчий потенціал. Залежно від того, в які ігри грає дошкільник, можна говорити про його здібності, задатки, нахили, окреслити програму їх розвитку на найближчий час. Задовго до того, як гра стала предметом наукових досліджень, вона широко використовувалася як один з важливих засобів виховання дітей. Час, коли виховання виділялося в особливу суспільну функцію, сягає глибини століть, і з тієї ж глибини

століть виходить гра як засіб виховання.

Для дитини гра - засіб самореалізації та самовираження. Гра дозволяє дитині вийти за рамки обмеженого світу «дитячої» і побудувати свій власний світ. Але у дитини є інші заняття, які вона грою не називає, хоча в них вона також вільна в реалізації своїх бажань. Це малювання, ліплення, конструювання. Однак, на відміну від гри, в них є відчутний, матеріальний результат - малюнок, будівля тощо.

Гра являє собою особливу діяльність, яка розквітає в дитячі роки і супроводжує людину протягом всього життя. Не дивно, що проблема гри приваблювала і приваблює до себе увагу дослідників, не тільки педагогів і психологів, але й філософів, соціологів, етнографів, мистецтвознавців і біологів. Природно, що представників наукових галузей у грі цікавлять свої аспекти, але всі вони притримуються однієї думки, що гра - невід'ємна частина людської культури. До праці людину примушували життєві потреби, пов'язані з необхідністю здобувати їжу, оберігати своє майно, турбуватися про житло і т. д. Праця, полювання, війна із сусідніми племенами - все це супроводжувалося почуттями радості, задоволення смутку. Бажання знову пережити відчуття, які вони отримували в тій чи іншій діяльності спонукало первісну людину до обрядових ігор, танців, пісень. Таким чином, в історії суспільства праця старша за мистецтво та ігри.

Але в житті окремої людини гра, на думку Г. В. Плеханова, передувала праці. В цьому полягає соціальне призначення гри: вона слугує засобами передачі «культурних досягнень з роду в рід» готує дітей до праці. Г. В. Плеханов звертав увагу на те, що гра соціальна і за своїм змістом, оскільки діти відображають те, що бачать навкруги, в тому числі і працю дорослих. Так як в людському суспільстві склався поділ праці на чоловічі і жіночі види та обов'язки, то хлопчики й дівчатка в іграх беруть приклад з тих представників статі, до яких належать самі. Ускладнення знарядь праці, перехід до полювання, тваринництва,

землеробства, привели до змін положення дитини в суспільстві: малюнок уже не міг брати безпосередньо участь в праці дорослих, оскільки вона вимагала вмінь, знань, навичок, спритності і т. д. Дорослі почали виготовляти іграшки для вправлення дітей в трудових діях. Виникли *ігри - вправи*, в ході яких дитина оволодівала необхідними навичками та вміннями в користуванні знарядь праці так як іграшки були їх моделями. Нарешті, з виникненням різноманітних ремесел, розвитком техніки, складних знарядь праці іграшки перестали бути моделями. Вони нагадували знаряддя праці зовнішнім виглядом, але не функціями. Іншими словами, іграшки стали образом знарядь. З такими іграшками працювати не можна, але можна це зображати. Виникає рольова гра, в якій проявляється прагнення дитини до активної участі в житті дорослого. Рольова гра виникає не під впливом внутрішніх, вроджених інстинктів, а в результаті цілком визначених соціальних умов життя дитини в суспільстві. Дорослі, в свою чергу, сприяють поширенню дитячої гри за допомогою спеціально створених іграшок, правил, ігрової техніки, які передаються з покоління в покоління, перетворюючи саму гру на частину культури суспільства. Протягом соціально-історичного розвитку людства гра набуває все більшого значення для формування особистості дитини. З її допомогою діти оволодівають досвідом взаємодії з оточуючим світом. Засвоюють моральні норми, способи практичної та розумової діяльності, які вироблені багатовіковою історією людства. В грі діти знаходять вираження основних своїх потреб. Перш за все, дитині притаманне прагнення до самостійності, активної участі в житті дорослого. В процесі формування дитини розширюється усвідомлений нею світ, виникає внутрішня потреба брати участь в такій діяльності дорослих, яка в реальному житті дитині не доступна. У грі дитина бере на себе роль прагнучи наслідувати дорослих, образи яких збереглися в її досвіді. Граючись, дитина діє самостійно,

вільно виражаючи свої бажання, уявлення, почуття. На відміну від повсякденного життя, де дитину постійно вчать, (не бігай, не впади, мий руки, не вигадуй), в грі дитина може все: літати в космосі, навчати учнів в школі і т.д. Таким чином, як зауважив К. Д. Ушинський, «пробує свої сили», проживаючи те життя, яке на неї чекає в майбутньому.

Дитині перших років життя притаманна потреба в пізнанні навколишнього світу. Дитячі ігри дозволяють їй пізнати нове, роздумувати над тим, що уже ввійшло в її досвід, виражати своє ставлення до того, що являється змістом гри. Н. К. Крупська так говорила про гру: «Гра - це серйозна форма навчання. Дитина - істота, яка росте і розвивається. Рух - одна з умов її повноцінного росту і розвитку. Потреба в активних рухах задовольняється у всіх видах ігор, особливо в іграх рухливих і дидактичних. Дуже великі можливості гри в задоволенні потреби в спілкуванні, що властива дитині. Граючись, діти вступають в стосунки взаємного контролю і допомоги, вимогливості, підкори. Наявність таких відносин говорить про те що граюча група дітей стає «граючим колективом». В іграх різної складності дитина оволодіває компонентами, які властиві будь-якій діяльності: вчитися ставити мету, планувати, прагнути до результату. Потім вона переносить ці уміння в інші види діяльності, перш за все в трудову. Гра є воротами, які ведуть у навчальну діяльність як в онтогенезі, так і у власній ланці становлення навчальної діяльності на тому або іншому конкретному навчальному змісті. На початковому етапі формування навчальної діяльності ігрова пропедевтика має більше, ніж розгорнутий, характер і значну питому вагу, ніж тоді, коли вона вже якоюсь мірою склалася. У дослідженнях В.Давидова показано, «що початкова форма повноцінної навчальної діяльності може бути тільки колективною і спільною діяльністю самих дітей і вчителів».

Гра дає змогу установити змістовні опосередковані взаємини в дитячому колективі. Це означає, що саме

через гру дітям цього віку відкривається зміст засвоєваних предметно-змістовних зв'язків і стосунків. Гра не втрачає дидактичного значення і за межами початкової школи, тобто вона є і у сформованій навчальній діяльності. Ігрова діяльність закономірно посідає своє власне і не менш важливе місце у шкільному навчанні.

Використані джерела:

<https://vseosvita.ua/library/konsultacia-igrova-dialnist-znacenna-dla-zitta-ta-rozvitku-ditini-doskilnogo-viku-165366.html>

